

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 62/2019-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s. r. o., Skautská 12, Nitra, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Roman Heinrich, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb 81/2008 (pôvodne vedenom pred Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 11 Cb 98/97) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb 81/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Piešťany p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb 81/2008 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 9 000 € (slovom deväťtisíc eur), ktoré j e Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 598,26 € (slovom päťstodeväťdesiatosem eur a dvadsaťšesť centov) na účet právneho zástupcu, advokátskej kancelárie Advokáti Heinrich s. r. o., Skautská 12, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 62/2019-19 z 23. mája 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb 81/2008 [pôvodne vedenom pred Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 11 Cb 98/97; (ďalej aj „napadnuté konanie“)].

2. Následne ústavný súd 25. mája 2019 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

3. Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 15. júla 2019 spolu s dotknutým súdnym spisom. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol:

„... Žaloba bola podaná na Okresnom súde Trnava 02. 10. 1997, konanie bolo vedené pod sp. zn. 7 Rob/1154/1997. Následne po podanom odpore proti platobnému rozkazu bola vec prevedená do registra Cb pod sp. zn. 11 Cb/98/97.

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietanú celkovú dĺžku predmetného konania (takmer 22 rokov) bez právoplatného skončenia veci, v tejto súvislosti uvádzam, že v období rokov 1997 - 2008, t. j. od nápadu veci 02. 10. 1997 do 31. 04. 2008) bol v danej veci miestne príslušný Okresný súd Trnava, preto sa k uvedenému obdobiu nemôžem adekvátne vyjadriť...

K namietaným prieťahom v konaní je potrebné uviesť, že k celkovej dĺžke sporu prispela jednak právna, ale aj faktická zložitosť predmetného sporu a taktiež aj skutočnosť, že k odročovaniu termínov pojednávania dochádzalo na základe odôvodnených žiadostí strán sporu resp. práceneschopnosti zákonného sudcu.“

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení (okrem už citovanej časti, pozn.) uviedol, že jednou z príčin, prečo dosiaľ vo veci nie je právoplatne rozhodnuté, je enormná zaťaženosť sudcov a senátov okresného súdu. V závere svojho vyjadrenia okresný súd vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

5. Vzhľadom na to, že súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bola neúplná chronológia úkonov okresného súdu a strán v napadnutom konaní, ústavný súd z predloženého súdneho spisu vypracoval pre účely tohto rozhodnutia vlastnú chronológiu úkonov okresného súdu a strán napadnutého konania, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 2. októbra 1997 – bol podaný návrh na Okresnom súde Trnava,
- 10. októbra 1997 – bol vydaný platobný rozkaz,
- 29. októbra 1997 – bol Okresnému súdu Trnava doručený odpor proti platobnému rozkazu,

- 20. januára 1998 – Okresný súd Trnava uznesením vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku,
- 11. februára 1998 – bolo doručené vyjadrenie žalobcu k odporu,
- 1. apríla 1998 – sa uskutočnilo pojednávanie, bolo odročené na 13. máj 1998,
- 14. apríla 1998 – doručené podanie - vyjadrenie žalobcu,
- 13. mája 1988 – sa uskutočnilo pojednávanie, bola pripustená zmena petitu, uskutočnil sa výsluch svedka, pojednávanie bolo odročené na 17. jún 1998,
- 17. júna 1998 – uskutočnilo sa pojednávanie, ako aj výsluch sťažovateľky, pojednávanie bolo odročené na účel vyhlásenia rozhodnutia na 22. jún 1998,
- 22. júna 1998 – bol vyhlásený rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 11 Cb 98/97 z 22. júna 1998, sťažovateľka bola povinná zaplatiť sumu 67 647,96 Sk s prísl. a trovy konania,
- 9. septembra 1998 – Okresnému súdu Trnava bolo doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku,
- 12. októbra 1998 – Okresný súd Trnava uznesením vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie,
- 5. novembra 1998 – vec bola predložená Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na účel rozhodnutia o odvolaní,
- 19. mája 1999 – bol spis vrátený Okresnému súdu Trnava spolu s rozsudkom sp. zn. 11 Cob 255/98 z 30. apríla 1999, ktorým krajský súd zrušil rozsudok Okresného súdu Trnava pre nedostatočne zistený skutkový stav, nezrozumiteľný pre nedostatok dôvodov podľa § 221 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“),
- 1. októbra 2001 – sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré však bolo odročené na neurčito pre neprítomnosť účastníkov,
- 29. októbra 2001 – Okresnému súdu Trnava bolo doručené podanie sťažovateľky (doručenie podkladov pre posúdenie vzťahu podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka),
- 2. júla 2003 – sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 11 Cb 98/97 z 2. júla 2003 a sťažovateľka bola povinná

zaplatiť sumu 63 462,56 Sk s prísl., v ostatnej časti konanie zastavil a žalobcovi priznal trovy konania,

- 20. augusta 2003 – bolo doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku Okresného súdu Trnava,
- 27. októbra 2003 – odvolanie bolo predložené krajskému súdu na rozhodnutie o ňom,
- 1. decembra 2003 – bol spis vrátený bez rozhodnutia, dôvodom bolo nejasné odvolanie,
- 28. januára 2004 – Okresný súd Trnava vyzval právneho zástupcu (ďalej len „PZ“) sťažovateľky na doplnenie odvolania (nedoručené, PZ zomrel),
- 23. februára 2004 – Okresný súd Trnava doručoval výzvu sťažovateľke,
- 23. marca 2004 – bolo doručené doplnenie odvolania,
- 28. mája 2004 – odvolanie predložené krajskému súdu na rozhodnutie,
- 3. augusta 2004 – bol vrátený spis Okresnému súdu Trnava spolu s uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Co 94/04 z 8. júla 2004, ktorým krajský súd zrušil rozsudok Okresného súdu Trnava pre nedostatočne zistený skutkový stav, pre ktorý nebolo možné posúdiť, či vzťah je podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka,
- 6. júna 2005 – sa uskutočnilo pojednávanie, bola pripustená zmena petitu, pojednávanie bolo odročené na neurčito,
- 15. decembra 2005 – Okresný súd Trnava uznesením vyzval sťažovateľku na doplnenie podania, ktorým predtým žiadala započítať svoju pohľadávku ako vzájomný návrh,
- 17. januára 2006 – sťažovateľka doručila Okresnému súdu Trnava podanie, v ktorom reagovala na jeho výzvu, ide o obranu, a nie protinávrh (žiadala menej, pozn.).

V súvislosti s prechodom súdnictva na novozriadený okresný súd zákonom č. 511/2007 Z. z., ktorým a mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 511/2007 Z. z.“) bola predmetná vec

odovzdaná na vybavenie okresnému súdu 1. januára 2008, kde jej bola pridelená nová sp. zn. 6 Cb 81/2008.

Napadnuté konanie pokračovalo týmito úkonmi:

- 26. augusta 2009 – bolo pojednávanie určené na 2. september 2009 zrušené pre práceneschopnosť zákonného sudcu,
- 24. septembra 2009 – bolo doručené vyjadrenie PZ sťažovateľky k veci,
- 11. októbra 2011 – bolo pojednávanie určené na 12. október 2011 zrušené pre práceneschopnosť zákonného sudcu, nový termín bol určený na 24. október 2011,
- 13. októbra 2011 – bola doručená sťažnosť sťažovateľky na priedaň predsedníčke okresného súdu,
- 24. októbra 2011 – bol termín pojednávania zrušený pre práceneschopnosť sudcu, nový termín pojednávania bol nariadený na 9. november 2011,
- 7. novembra 2011 – bola doručené ospravedlnenie PZ sťažovateľky, že sa nezúčastní, bola podaná žiadosť o odročenie,
- 9. novembra 2011 – bolo pojednávanie odročené na 12. december 2011 bez prejednania veci,
- 11. decembra 2011 – sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. január 2012 na účel prípadnej mimosúdnej dohody so súhlasom strán sporu,
- 10. januára 2012 – bolo doručené ospravedlnenie PZ žalobcu pre odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti PZ žalobcu,
- 11. januára 2012 – bolo pojednávanie odročené na neurčito pre práceneschopnosť PZ žalobcu,
- 21. marca 2012 – sa uskutočnilo pojednávanie, bol vyhlásený rozsudok okresného súdu sp. zn. 6 Cb 81/2008 z 21. marca 2012, žalobu zamieta,
- 16. mája 2012 – bolo doručené odvolanie žalobcu proti rozsudku okresného súdu,
- 7. júna 2012 – bolo vydané uznesenie okresného súdu, ktorým bol žalobcovi vyrubený súdny poplatok za odvolanie,
- 18. júna 2012 – okresnému súdu doručená žiadosť žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov,

- 19. júla 2012 – bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcu,
- 4. októbra 2012 – bola vec predložená krajskému súdu na účel rozhodnutia o odvolaní proti rozsudku z 21. marca 2012,
- 24. septembra 2012 – bol spis vrátený okresnému súdu bez rozhodnutia, okresný súd nerozhodol o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 26. novembra 2013 – okresný súd písomne vyzval žalobcu na preukázanie majetkových pomerov,
- 2. júla 2014 – okresný súd urgoval žalobcu na preukázanie majetkových pomerov,
- 11. augusta 2014 – bolo doručené vyplnené tlačivo žalobcu na preukázanie majetkových pomerov,
- 11. augusta 2014 – okresný súd uznesením priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 16. októbra 2014 – okresný súd predložil opätovne odvolanie krajskému súdu na rozhodnutie o ňom,
- 9. novembra 2015 – bol spis vrátený okresnému súdu spolu s uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Co 659/2014 z 19. októbra 2015, ktorým zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu pre nezrozumiteľné odôvodnenie a nezodpovedané rozhodné právne otázky, bola odňatá možnosť konať podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP,
- 31. mája 2017 – sa uskutočnilo pojednávanie, bolo odročené s možnosťou uzavrieť zmier, termín pojednávania bol určený na 29. september 2017,
- 20. septembra 2017 – bol termín pojednávania určený na 29. september 2017 zrušený pre práceneschopnosť zákonného sudcu, nový termín pojednávania bol určený na 26. január 2018,
- 23. januára 2018 – bol termín pojednávania určený na 26. január 2018 zrušený pre práceneschopnosť zákonného sudcu, nový termín nebol neurčený,
- 4. mája 2018 – sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre ospravedlnenú neúčast' strán a rokovania o mimosúdnom urovnaní, uznesením okresný súd prerušil konanie na 3 mesiace,
- 8. októbra 2018 – uznesenie okresného súdu o pokračovaní v konaní,

- 9. novembra 2018 – bolo pojednávanie odročené pre hospitalizáciu PZ sťažovateľky (žiadosť o odročenie), nový termín bol určený na 25. január 2019,
- 25. januára 2019 – sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na základe žiadosti PZ žalobcu na účel mimosúdnej dohody, nový termín pojednávania bol určený na 13. marec 2019,
- 8. marca 2019 – bolo doručené ospravedlnenie PZ žalobcu pre jej práceneschopnosť spolu so žiadosťou o odročenie pojednávania,
- 13. marca 2019 – bolo pojednávanie odročené bez prejednávania veci na 10. apríl 2019,
- 14. marca 2019 – bolo doručené ospravedlnenie PZ žalobcu pre vopred oznámenú plánovanú zahraničnú dovolenku spolu so žiadosťou o odročenie pojednávania pre nemožnosť zabezpečenia substitučného zástupcu,
- 19. marca 2019 – okresný súd zrušil termín pojednávania určený na 10. apríl 2019 a určil nový termín na 3. máj 2019,
- 30. apríla 2019 – bolo doručené ospravedlnenie PZ sťažovateľky so žiadosťou o nový termín pojednávania pre plánované CT vyšetrenie jej PZ,
- 3. mája 2019 – pojednávanie odročené bez prejednávania veci na 28. august 2019, Okresný súd Trnava akceptoval ospravedlnenie PZ žalovanej.

6. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení doručenom 1. augusta 2019 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Zároveň vyjadril nesúhlas so stanoviskom okresného súdu, že ide o právne a skutkovo zložitú vec v takej miere, že by sa o nej konalo 22 rokov, a zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) účinného od 1. marca 2019, ktorý sa pri zachovaní právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, použije aj na konania začaté do 28. februára 2019 (§ 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde), upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou

sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Vec bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej funkčné obdobie sudkyne ústavného súdu uplynulo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec prerozdelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Molnárovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola meritórne prejednaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení, ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

II.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným priet'ahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho

konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

18. Pokiaľ ide o zložitosť veci (právnú a skutkovú), teda žaloby o zaplatenie sumy 2 245,50 € s prísl., ústavný súd konštatuje, že predmetná vec sťažovateľky ako žalovanej strany je štandardnou vecou, hoci pripúšťa, že dĺžka napadnutého konania mohla byť čiastočne závislá od skutkovej náročnosti prerokováanej veci (okresný súd mal problém ustáliť, či ide o civilnú alebo obchodnoprávnú vec, pozn.).

19. Ústavný súd však poukazuje na skutočnosť, že ani zložitosť sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prieťahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nečinnosťou bez relevantného právneho dôvodu alebo inými nedostatkami v činnosti súdu (mutatis mutandis I. ÚS 47/96, III. ÚS 173/03).

20. Pri hodnotení správania sťažovateľky ako strany v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka čiastočne prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania, hoci v prevažnej miere v priebehu konania poskytovala primeranú súčinnosť a na výzvy okresného súdu reagovala včas, a to tým, že doručila 20. augusta 2003 nejasné odvolanie, ako aj tým, že z dôvodov na jej strane okresný súd viackrát zrušil, resp. preročil termín pojednávania (termín pojednávania určený na 9. november 2011, 12. december 2011, 31. máj 2017, 4. máj 2018, 9. november 2018 a 3. máj 2019).

21. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu.

22. V tejto súvislosti je potrebné zmieniť sa o tom, že napadnuté konanie pôvodne začalo na Okresnom súde Trnava 2. októbra 1997. Na Okresnom súde Trnava prebiehalo konanie pod sp. zn. 11 Cb 98/1997, a to až do 31. decembra 2007, keď v rámci transformácie súdnictva zákonom č. 511/2007 Z. z. výkon súdnictva v tejto veci prešiel od 1. januára 2008 na okresný súd ako novovzniknutý súd.

23. Ústavný súd napadnuté konanie posudzoval ako celok, t. j. vrátane obdobia, v ktorom bol vo veci príslušný konat' Okresný súd Trnava, teda od 2. októbra 1997. Vychádzal pritom zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej súčasťou prechodu výkonu súdnictva je aj prenesenie zodpovednosti za prieťahy v konaní z odovzdávajúceho súdu na súd nadobúdajúci (napr. IV. ÚS 218/08, III. ÚS 76/2010, III. ÚS 557/2017).

24. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní konštatuje, že konanie je ako celok poznačené zbytočnými prieťahmi a nesústreďenou činnosťou okresného súdu.

25. Už samotný fakt, že napadnuté konanie nie je ani po takmer 22 rokoch právoplatne skončené (dokonca ani len meritórne rozhodnuté, pozn.), je samo osebe dostatočným základom pre vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľky.

26. Ústavný súd preto v okolnostiach veci nepovažuje za nevyhnutné hodnotiť jednotlivé úkony okresného súdu a jeho procesný postup. Pre účely svojho rozhodnutia sa obmedzil len na poukázanie niektorých nedostatkov v postupe Okresného súdu Trnava a okresného súdu, ktoré mali za následok doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania. Okresný súd Trnava vo veci rozhodol rozsudkami z 22. júna 1998 a 2. júla 2003, avšak tieto boli príslušným krajským súdom zrušené pre nedostatočne zistený skutkový stav. Ústavný súd, vychádzajúc z chronológie úkonov súdu a strán napadnutého konania uvedenej v bode 5 tohto rozhodnutia ďalej konštatuje, že Okresný súd Trnava bol bezdôvodne nečinný 2 roky a 4 mesiace, t. j. 19. mája 1999 od vrátenia súdneho spisu spolu so zrušujúcim uznesením krajského súdu sp. zn. 11 Cob 255/1998 z 30. apríla 1999 do ďalšieho úkonu vo veci, ktorým bolo pojednávanie konané 1. októbra 2001. Obdobne bol Okresný súd Trnava bezdôvodne nečinný ďalších 10 mesiacov aj po druhom zrušení jeho rozsudku z 2. júla 2003 a vrátení veci na ďalšie konanie (3. augusta 2004) do ďalšieho úkonu vo veci, ktorým bolo pojednávanie konané 6. júna 2005. Od doručenia podania sťažovateľky 17. januára 2006, ktorým reagovala na výzvu súdu, bol Okresný súd Trnava opäť nečinný takmer ďalšie 2 roky, a to do odovzdania veci Okresnému súdu Piešťany. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje,

že od napadnutia veci na okresnom súde 1. januára 2008 bol tento bezdôvodne nečinný takmer ďalšie 4 roky, a to do prvého relevantného úkonu okresného súdu v posudzovanej veci – pojednávania konaného 9. novembra 2011. Aj okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 21. marca 2012, ktorý bol zrušený uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Co 659/2014 z 19. októbra 2015 pre nezrozumiteľné odôvodnenie, nezodpovedanie rozhodných právnych otázok, ako aj odňatú možnosť konať pred súdom. Takisto bol okresný súd vyše roka a pol nečinný po vrátení veci 9. novembra 2015 krajským súdom do najbližšieho úkonu v danej veci, ktorým bolo pojednávanie konané 31. mája 2017.

27. Ústavný súd ďalej poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07).

28. Ako príklad nesústredenej činnosti Okresného súdu Trnava a Okresného súdu Piešťany v napadnutom konaní ústavný súd okrem už uvedenej skutočnosti, že rozsudky týchto súdov museli byť zrušené pre nedostatočne zistený skutkový stav a nezrozumiteľné odôvodnenia, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že okresný súd po vyhlásení rozsudku na pojednávaní konanom 21. marca 2012 predložil podané odvolanie žalobcu na rozhodnutie krajskému súdu po tom, čo vyrubil súdny poplatok za podané odvolanie, a po tom, čo mu bola doručená žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku bez toho, aby rozhodol o oslobodení od súdnych poplatkov, v dôsledku čoho mu krajský súd 24. septembra 2012 vrátil súdny spis bez rozhodnutia ako predčasne predložený a v dôsledku čoho bolo predmetné odvolanie doručené okresnému súdu 16. mája 2012 riadne predložené krajskému súdu na rozhodnutie až 16. októbra 2014. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na zbytočné prieťahy aj v tejto fáze konania, t. j. pri posudzovaní návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, keď okresný súd po vrátení veci krajským súdom bol vyše roka nečinný až do vyhotovenia jednoduchej výzvy na preukázanie majetkových pomerov 23. novembra 2013.

29. Pokiaľ ide o využitie procesných návrhov žalobcu (na zmenu návrhu 14. apríla 1998 a 6. júna 2005) a návrhov strán konania na odročenie pojednávania na účel prípadnej mimosúdnej dohody 11. decembra 2011, 31. mája 2017, 4. mája 2018 a 25. januára 2019, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto dobu potrebnú na rozhodnutie o procesných návrhoch účastníkov je potrebné zohľadniť pri posúdení postupu okresného súdu.

30. Vychádzajúc z uvedeného, teda zistenej bezdôvodnej nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní (celkom 11 rokov a 8 mesiacov, pozn.), najmä však z celkovej dĺžky napadnutého konania (takmer 22 rokov, pozn.), ktorá ja sama osebe dôkazom neefektívneho postupu, ktorá hraničí s porušovaním základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože takto poskytovaná súdna ochrana sa stáva iluzórnou, ústavný súd nemohol považovať postup okresného súdu za súladný so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, preto dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku rozhodnutia).

31. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 6 Cb 81/2008 konal bez zbytočných prietáhov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená (bod 2 výroku rozhodnutia).

III.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

33. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

34. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €, ktoré odôvodnila pretrvávajúcim stavom právnej neistoty, ako aj negatívnymi dopadmi na obchodnoprávne vzťahy medzi stranami konania.

35. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. Vzhľadom na zbytočné prieskany a nesústredený postup okresného súdu a zjavne neprimeranú dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľky a všetky okolnosti daného

prípade, ústavný súd, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 9 000 € za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku rozhodnutia).

IV.

37. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľky si nárok na náhradu trov konania uplatnil za tri úkony právnej služby a trovy konania vyčíslil v sume „498,55 € + DPH“.

38. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 153,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 162,71 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018, t. j. za dva úkony 325,42 €. Pokiaľ išlo o ďalší úkon právnej služby uskutočnený už v roku 2019 – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu zo 7. marca 2019, ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €. Odmena za tento právny úkon v zmysle už popísaných pravidiel predstavuje sumu vo výške 173,13 € (t. j. 163,33 € + 9,80 € režijný paušál). Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak predstavujú sumu 498,55 €, ktoré sa vzhľadom na skutočnosť, že advokátska kancelária je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšujú o 20 %. Ústavný súd preto

úspešnej sťažovateľke priznal náhradu trov konania v celej uplatnenej výške, t. j. v sume 598,26 € (bod 4 výroku nálezu).

39. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2019